

Øgaard bør ta sitt tre

SLAKK

Ved Knut Bøckman

Tap for Zwaig

AMSTERDAM (AP): Arne Zwaig tapte det tredje oppgjøret i mesterklassen i IBM-turneringen torsdag og falt ned på en delt annenplass i sammendraget. Zwaig, som delte førsteplasen etter de to første rundene, fikk sitt første nederlag da han måtte gi opp etter 60 trekk mot bulgareren Luben Popov.

FREDAG TIL UKEN tyvstarter de tolv utvalgte deltagerne i toppgruppen, Mester Elite, ved årets NM i Bergen. Den offisielle åpning finner sted søndag 10. juli, men ettersom

toppgruppen spiller 11 runder, må de sette igang to dager tidligere.

De tolv i Mester Elite er følgende:

IM Leif Øgaard, Aleks Semakoff og Bjørn Tiller, alle Oslo Schaksekskap. Knut J. Helmers, S.K. Stjernen. Arne V. Gulbrandsen, S.K. Fischer. Jarl H. Ulrichsen, Akademisk S.K. Sverre Heim, Tønsberg. Gunnar Johnsen, Kirkenes. Per Ofstad, Fredrikstad. Øystein Hjertenes, Florø. Øystein Sande, Volda. Stein Jensen, Harstad.

DE SOM MANGLER

En rekke av våre aller sterkeste spillere mangler — hver for seg og i toppform ville hver enkelt av de følgende godt kunne aspirere til en NM-tittel eller iallfall til en meget høy plassering: Arne Zwaig, Svein Johannessen, Eivind Poulsson, Terje Wibe, Ragnar Hoen, Erling Kristiansen.

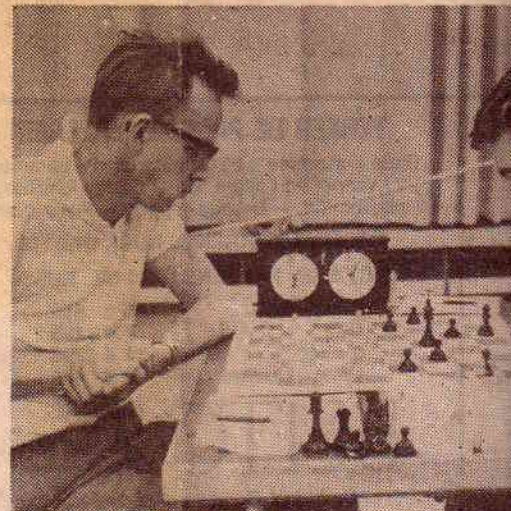
Allikevel må årets Elite-gruppe betegnes som sterk. Det forteller kanskje at vi nu for alvor begynner å få bredde også i toppen.

STOR SPREDNING

Et trekk ved årets toppgruppe er den store spredning på en rekke klubber. OSS har tre deltagere, ellers kommer samtlige øvrige ni fra ni forskjellige klubber.

Dette har selvsagt stor PR-messig betydning og må ansees som en klar fordel — for tifemten år siden kom gjerne ni av ti toppspillere fra Oslo Schaksekskap.

Arrangøren og 75 års-jubilanten, Bergens Schakklub, har ikke fått med noen deltager i toppklassen og kampen om NM-titelen, og det har vakt ad-

Per Ofstad (t. v.) var norgesmester i 1961, Arne Zwaig i 1968. Om seks dager møtes de i toppklassen i Bergen NM-tittel.

skillig skuffelse i Bergen, etter hva vi hører. Det er forståelig.

Men skulle man ikke ha forbigått andre spillere som ligger høyere på ranking- og ratinglisten, måtte man isåfall ha utvidet toppklassen og spilt etter Monrads system, hvilket det var flertall imot i UK. Denne formen er forøvrig også lite populær blant våre toppspillere når det gjelder kampen om NM.

FIRE NORGESMESTERE

Bergen får istedet trøste seg med at Per Ofstad er umiskjennelig bergenser, og at han representerte Bergen S.K. da han ble norgesmester i 1961, og da han ble juniormester i 1951 og 1953. Senere har han representert OSS, men har nu Fredrikstad S.K. som sin hovedklubb.

Foruten Ofstad, som startet i Bergen, var Arne Zwaig norgesmester i 1968. Knut J. Helmers, som ble norgesmester i 1961, var også norgesmester i 1968. Ofstad, Hoen, sen, sistnevnte, var norgesmester ifjor, og går inn i toppgruppen, som har sterke resul-

ter. Ellers kan man nevne at Arne Zwaig var norgesmester i 1968, og at han ble juniormester i 1951 og 1953. Senere har han representert OSS, men har nu Fredrikstad S.K. som sin hovedklubb.

UNG ELITE

Et annet inntrykk er at Elite-gruppen gjennomsnittet synes blir lavere hvert år. Per Ofstad

Leif Øgaard, norgesmester 1974 og 1975, stiller med klart favorittstempelet i Bergen, hvilket sikkert ikke er bare behagelig.

OSLO SCHAKSELSKAP

holdt ordinær generalforsamling fredag 24. juli og valgte følgende styre (gjenvalg for de fleste av postenes vedkommende): Knut Bøckman, formann. Ole Chr. Moen, v.formann. Tormod Fyri, sekretær. Widar J. Fossum, kasserer. Jon Helleland, materialforvalter. Per Lindblom, bibliotekar. John Kr. Johnsen, turneringsleder. Leif Øgaard, junioroppmann. Gunnar Jonsrud, Tom J. Johannsen og Fred Meinecke, styremedlemmer. Som revisorer ble gjenvolgt Arne Finstad og Meinert Frantzen. Til klubbens råd ble valgt Roald Bukne, Magne I. Johannesen, Erling Kristiansen, Odd Egil Nordby og Odd Riste-sund.

Variasjon over et tema

LYNPARTIET er sjakkspillet kammermusikk. Det er den enkle og avslappende form — sonaten, til forskjell fra den storslagne symfoni som et turneringsparti for fullt orkester kan være.

Mange mener at lynsjakk er skadelig — om ikke for folkehelsen, så iallfall for den sjakklike helse. Man venner seg til overfladisk spill, til altfor raske og ukonsentrerte avgjørelser, og det kan smitte over på den mere seriøse sjakk, heter det.

Tja. Mulig det. Men vi er langt fra sikker — derimot vet vi med visshet at rutine fra utstrakt lynsjakk har gitt mange av Norges sterkeste spillere en kolossal trening i stillingsbedømmelse og stor erfaring i de forskjellige stillingsstyper som kan oppstå.

Sikkert er det også at lynsjakk er skrekkelig morsomt — vi kunne

for de da også tilbringer time etter time, kveld etter kveld med akkurat denne form for menneskelig utfoldelse og adspredelse.

KNAPP TID

Den normale lynsjakk gir spillerne 5 minutter hver på hele partiet — og klokken avgjør hvis intet i mellomtiden er skjedd.

Men særlig i Oslo Schaksekskap, som vel er det sted i Norge hvor lynspillet dyrkes med den største intensitet, har man i de senere år variert adskillig når det gjelder betenkningstiden. Hos enkelte — men ikke altfor mange — er 2 minutters partier blitt populært, og det er litt av en konsentrasjons- og kraftanstrengelse.

Den som tror at det ikke lar seg gjøre å spille brukbare partier på 2x2 minutter, må nok revidere sin

VERD Å MINNES

De fleste lynpartier går i glemmeboken like ført som de er spilt. Men nu og da dukker der opp minneverdige ting.

Noe slikt var vi selv så heldig å oppleve nylig, under en lynmatch i Oslo Schaksekskap en kveld. Vår motstander var en av ladets sterkere mesterspillere, men han skal få forbli anonym, slik vi som regel gjør når vi gjengir uoffisielle klubbpartier.

Betenkningstiden var 5 minutter pr. spiller, men akkurat dette partiet tok neppe mer enn halvannet minutt ialt.

Caro—Kann.

Hvit: K.B.

Sort: N.N.

1. e4 c6 2. d4 d5 3. f3?!

Det mest uvanlige tredjetrekk i

nok at det er så ukjent. Men noe dårlig trekk er det helle ikke. Litt skryt: I turneringspartier har jeg bl. a. slått IM Olaf Barda (1959) og spilt remis med IM Ernö Gereben (1974) med nettopp denne varianten.

3. — e5(?)

Et forsøk på å få meg ut av de vanlige teorivarianter, som min motstander og klubbkamerat vet at jeg kjenner. Åpningsteorien angir først og fremst 3. — dxe4 3. fxe4 e5, men etter min oppfatning er både 3. = e6 og særlig 3. — Sf6 sterkere.

4. dxe5 dxe4

Oppgir altså rokaden, men sort regner med at kongen skal bli stående bra på c7.

5. Dxd8+ Kxd8 6. Sc3 Lb4 7. Lg5+ Kc7 8. 0—0—0

8. — Lxc3

I slike øyeblikk er det viktig å være rundt etter plassen, for å få på plass, for å få i spissen.

9. Ld8+ m

Sluttstillingen er som i diagram:

Nesten syv minutter på e5 stammer fra matten værte, og hvert av kon-

bør ta sitt tredje NM

11 runder, dager tid-

titel er føl-

Aleks Se-
Tiller, alle
Knut J.
n. Arne V.
scher. Jarl
emisk S.K.
erg. Gun-
es. Per Of-
Øystein
stein San-
nsen, Har-

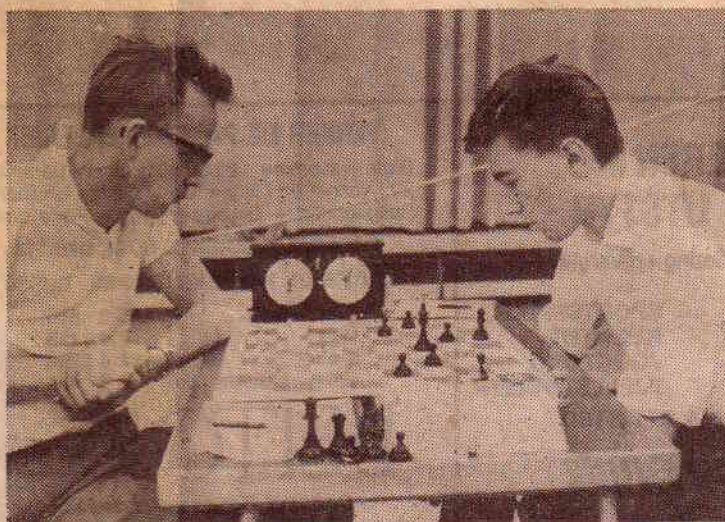
er sterkes-
— hver for
e hver en-
odt kunne
ttitel eller
øy plase-
Svein Jo-
Poulsen,
Ho, Er-

ets Elite-
sterk. Det
vi nu for
å bredde

oppgruppe
ing på en
ar tre del-
er samtlige
orskjellige

t stor PR-
må ansees
— for ti-
n gjerne ni
fra Oslo

års-jubi-
klubb, har
deltager i
mpen om
vakt ad-

Per Ofstad (L. v.) var norgesmester i 1961, Arne Gulbrandsen i 1965 og 1968. Om seks dager møtes de i toppklassen i Bergen, til kamp om en ny NM-tittel.

skillig skuffelse i Bergen, etter hva vi hører. Det er forståelig.

Men skulle man ikke ha forbigått andre spillere som ligger høyere på ranking- og ratinglisten, måtte man isåfall ha utvidet toppklassen og spilt etter Monrads system, hvilket det var flertall imot i UK. Denne formen er forøvrig også lite populær blant våre toppspillere når det gjelder kampen om NM.

FIRE NORGESMESTERE

Bergen får istedet trøste seg med at Per Ofstad er umiskjennelig bergenser, og at han representerte Bergen S.K. da han ble norgesmester i 1961, og da han ble juniormester i 1951 og 1953. Senere har han representert OSS, men har nu Fredrikstad S.K. som sin hovedklubb.

Foruten Ofstad stiller tre andre, tidligere norgesmestere til start. Arne Gulbrandsen var norgesmester i 1965 og 1968, Leif Øgaard i 1974 og 1975, og Knut J. Helmers i 1976.

Ellers kan det jo være interessant å notere seg at seks av de tolv i Elitegruppen har vært norgesmester for juniorer — nemlig Ofstad, Gulbrandsen, Øgaard, Helmers, Tiller og Jensen, sistnevnte vant Junior-NM ifjor, og går altså bent opp i Elitegruppen, takket være sine sterke resultater i årets løp.

UNG ELITE

Et annet interessant trekk ved Elitegruppen i år, er den lave gjennomsnittsalder, som vi synes blir lavere og lavere for hvert år.

Per Ofstad er desidert senior

med sine 42 år, og så er det et langt sprang til Gulbrandsen, som er 34. Yngst er Bjørn Tiller med sine 18 år, men også Stein Jensen, Helmers og Semakoff ligger rundt de 20.

Per Ofstad ville forøvrig ha vært eldstemann også om alle de øvrige kvalifiserte til Elitegruppen hadde deltatt — det sier jo endel om foryngelsen av norsk toppsjakk.

FAVORITT

Efter vår — og visstnok alles — oppfatning stiller Leif Øgaard opp som klar favoritt i dette mesterskapet. Han er eneste IM og ligger klart høyest i ratings-tall — han er også rangert som nr. 1 på siste rankingliste, etter hva vi erfarer.

Det som kan skape problemer for Øgaard, er imidlertid hans tilbøyelighet til å gi remis også mot spillere som er klart svakere. Det har en viss sammenheng med hans spillestil — den er ikke kompromissløst enten / eller som hos f.eks. Ofstad og Ulrichsen.

DERNEST

Som nestfavoritt vil vi holde Jarl H. Ulrichsen, som har vist sterk fremgang i det siste og som åpenbart har ambisjoner. Men en mann som Arne Gulbrandsen vil alltid være farlig — hos ham spiller formkurven en avgjørende rolle.

Ellers tror vi at fjorårets norgesmester, Knut Helmers, vil komme høyt — mens vi stiller oss mer avventende til hva ungdommene Semakoff, Tiller og Jensen vil kunne prestere i dette hårde selskap, hvor NM-rutine vil ha meget å si.

Vi er ellers spent på hva den relative veteran Per Ofstad

Knut Jørn Helmers er tittelforsvarende etter at han erobret sitt første senior-NM i Harstad i fjor.

kan make med sin forholdsvis sparsomme trening det siste året. Forøvrig er klassen meget jevn, og ingen peker seg ut som bunnkandidat. Den såkalte dagsform vil spille en stor rolle.

Thor-Geir Harestad fra Stavanger (og Akademisk) er første reserve til å rykke inn om der skulle komme et forfall i siste liten — kommer der to forfall, blir derimot klassen redusert til ti mann. Også Harestad tilhører samme styrkenivå som storparten av Elitegruppens deltagere, og vil nok hevde seg om han blir med.

Neste lørdag kommer vi med våre tips for Mester Kandidat, hvor der deltar 16 mann, og for Junior A, hvor deltagerantallet er over 30.

t tema

er i glemme-
de er spilt.
er der opp

så heldig å
n lynmatch i
kveld. Vår
bladets ster-
en han skal
i som regel
uoffisielle

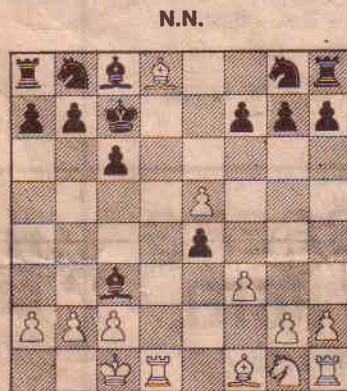
5 minutter
t dette par-
n halvannet

8. — Lxc3??

I slike øyeblikk er det man ser rundt etter publikum — jo, det var på plass, forøvrig med IM Øgaard i spissen.

9. Ld8† matt!

Sluttstillingen har krav på et diagram:

Nesten synd at den hvite bon-
den på e5 står der — ellers hadde
matten vært helt «ren», dvs. at

Storturnering på Gausdal

EN NY stormesterturnering i regi av Norges Sjakkforbund vil bli spilt på Gausdal Høifjellshotell i tiden 14. - 21. august i år. Deltagerlisten på ialt 26 mann ser foreløbig slik ut:

Stormestrene Westerinen, Finland, Lengyel, Ungarn, Robatsch, Østerrike, muligens også stormestrene Barczay, Ungarn, og Keene, England, videre de internasjonale mestre Kluger, Ungarn, Lundin, Sverige, samt de norske IM-ere Øgaard og Johannessen. Uten titler deltar: Iskov, Danmark, svenskene Kaiszauri, Niklasson og Dan Hansson, og av nord-

gjenfinnes i flere berømte mesterpartier fra sjakkhistorien, bl. a. med innledende dronningoffer på d8, Ld2-g5† med dobbeltsjakk og avdekker fra Td1, og derefter løpermatten på d8, eventuelt tårnmatt på d8 hvis kongen går til e8.

Variasjon over et tema, med andre ord, men dog fornøylig,

menn ellers: Poulsen, Wibe, Hoen, Gulbrandsen, Ulrichsen, Stein Jensen, Tiller, Heiberg, Haugli, Fosse, Johan Berg og Walter Morris.

Bl. a. vil Eivind Poulsen og Terje Wibe dermed få chansen til å knipe sitt tredje og avgjørende napp i titelen Internasjonalt Mester.

På slutten av uken, fra fredag 19. til søndag 21. august, er det innlagt en «Gausdal Cup 1977», 6 runder Monrad med betenkningstid 40 trekk på 1,5 time og derefter 20 trekk pr. 30 min. Det er åpen deltagelse i denne cupen som rates i Norges Sjakkforbund. Startavgift 80 (juniorer50) kroner. Alle i en gruppe, men med premiering for hver klasse.

BJØRN TILLER

har alle chanser til å gå seirende ut av Det åpne danske juniormesterskap, hvor han har ledelsen et